

44. Herr Lager och Jon.

a. SN, Nyl. III, 72. (A)

b. SN, S.L.S. 204, 279.

MELODI.

Översikt.

Varianter.

a. NI, Snappertuna.

Herr La-ger han tjän-te på ko-nun-gens gård. I va-ren väl
mo. I fem-ton da-ger och där-till ett år. Tjä-na
tro-get, sa Jon. Jag van-da det kos-ta mig rö-das-te
gull. Jag föl-jer, sa Jon.

b. NI, Snappertuna.

Uppt. E. Hedman 1909.

Herr La-ger han tjän-te på ko-nun-gens gård. I va-ren väl-mo. I
(Tjäna troget, sa Jon¹)
femton vec-kor och där-till ett år. Jag vän-dar det
kos-tar mig rö-das-te gull. Jag föl- - jer, sa Jon.²

A. SN, Nyl. III, 72. (a)

B. SA, S.L.S. 40, 131.

C. KÖ, S.L.S. 14, 5.

D. PA, S.L.S. 29, 264.

E. PA, S.L.S. 4, 6.

TEXT.

Översikt.

¹ Denna och motsvarande fras i övriga strofer talas. *Anm. av uppt.*

² Övriga strofer liksom i Nyl. III n:r 19. *Anm. av uppt.*

Varianter.

A.

Snappertuna.

1. Herr Lager han tjänte på konungens gård
— I varen väl mo —
i femton dagar och därtill ett år.
»Tjäna troget», sa Jon.
— jag vanda¹ det kosta mig rödaste gull,
jag följer, sa Jon —
2. Han tjänte väl intet så mycket
för lön,
ty konungens dotter var honom fast
skön.
»Du blir narrad», sa Jon.
3. När detta året den sista dag såg,
då månede herr Lager bli konungens måg.
»Det var orätt», sa Jon.
4. De ledde den bruden till kyrkones
gård,
på henne så gapa väl stora och små.
»Tycker ni om on», sa Jon.
5. Och bruden hon går sig åt kyrko-
dörren in
med röda gullkrona och bleknade kind.
»Stå på dig», sa Jon.
6. Och bruden spatserar i kyrko-
tornet fram,
dess fågring berömde båd kvinna och
man.
»Du blir min», sa Jon.
7. Och bruden hon i fågring för alta-
ret stod
med röda gullkläder och utslaget hår.
„Ja håller å dej», sa Jon.
8. Snart reste de hem med det unga
brudpar,
i konungens sal deras bröllop då var.
»Du ä nätter», sa Jon.
9. De drucko i dagar, de drucko i två,
men intet vill bruden i sängen gå.
»Sitt oppe», sa Jon.
10. De drucko i dagar, de drucko i
tre,
men intet vill bruden åt sängen se.
»Håll ut», sa Jon.
11. Den fjärde dagen, när åt kvällen
det led,
och då ville bruden åt sängen se.
»Blir du sömnig», sa Jon.
12. Och bruden gångar sig i brud-
stugan fort,
dess tärna drog av både strumpor och
skor.
»Du är uttrötter», sa Jon.
13. Unga bruden gick i sin kammare
in,
herr Jon han snöjde sig sakta ditin.
»Go afton», sa Jon.
14. Och bruden hon la sig i sängen
allt ner,
och Jon han lade sig vackert bredvid.
»God afton», sa Jon.
15. Men hastigt så kom det budska-
pet in:
»Jon ligger och sover hos bruden din».
»De ha skvallrat», sa Jon.
16. Härav blev herr Lager fast ivrig
i sinn,
så att han båd blekna och rodna om
kind.
»Får du ont», sa Jon.
17. Herr Lager sprang sig över bre-
dan bord,
att vin, öl, mat åt golvet for.
»Fålas vackert», sa Jon.

¹ I KY: 'vanda'; i PO: 'vände'. *Not i Nyl. III.*

18. I vrede herr Lager han fattar
sitt svärd,
och svär han skull hugga Jon ginast
ihjäl.
»Det är roligt», sa Jon.
19. Jon kastar herr Lager allt ut mot
en vägg,
att myggor och flugor förgyllde hans
skägg.
»Det var rätt», sa Jon.
20. Han knapprar på dörren med
fingrarna små:
»Sitt opp, sköna jungfru, tag låset ifrål»
»Hon sover», sa Jon.
21. »Skall ja nu stå ut, tills dagen
blir ljus,
i morgon skall jag gånga upp till ko-
nungens hus».
»Må göra», sa Jon.
22. Och rätt som den dagen på him-
len blir ljus,
så gingo de bägge till konungens hus.
»Go morron», sa Jon.
23. »Min nådigaste konung, ödmju-
kast jag ber,
om lov att få lägga en klagan här ner».
»Säg sanning», sa Jon.
24. »Den harm som mig kval mer än
dödspilar är,
att Jon har sovit när min unga brud».
»Jag gjorde så», sa Jon.
25. »Efter som I båda hållen henne
kär,
så skolen I brottas med två skarpa
svärd».
»Jag vinner», sa Jon.
26. Om middagen till strid på plat-
sen de månde gå.
»I dag tror jag det gäller att manneligen
stå».
»Slå från dig», sa Jon.
27. Det första slaget som de slogo
försann,
då slog Jon herr Lager, att han föll på
knä.
»Du blir efter», sa Jon.
28. Det andra slaget de slogo för-
sann,
då slog Jon herr Lager, att blodet rann.
»Tork av dig», sa Jon.
29. Det tredje slaget med vrede fast
svär,
då slog Jon herr Lager ett fast dödande
sår.
»Det läks nog», sa Jon.
30. Men det fjärde slaget de slogo
till,
då slog Jon herr Lager, att han föll till
jord.
»Ligg stilla», sa Jon.
31. Herr Lagers brud hon sade med
gamman:
— I varen väl mo —
»Alltså mig lyster att fröjdas, att Jon
fick rå».
»Du är min», sa Jon.
— jag vanda det kosta mig rödaste gull,
jag följer, sa Jon —

B.

Saltvik, Ryssö. Sj. E. Mattsson. Uppt. J. Torckell 1893.

1. Herr Lager han tjänte i konungens gård
— I varen väl må —
femton veckor och därtill ett år.
»Tjäna troget», sa Jon,
— ja vån då ska kost mej dä rödade gull,
ja följer, sa Jon —
2. Han tjänte där icke så mycket för lön,
ty konungens dotter var honom fast skön.
»Du blir narrad», sa Jon.
3. När som de det årets sista dag såg,
då månd ock herr Lager bli konungens måg,
»Dä va orätt», sa Jon.
4. De ledde den bruden åt kyrkogård,
på henne så undrå båd stora och små.
»Töck ni om na», sa Jon.
5. Bruden hon går sig i kyrkan in
med rödan gullkrona och bleker kind.
»Håll dig frisk», sa Jon.
6. Bruden hon gångar i kyrkan fram,
dess skönhet berömde båd kvinna och man.
»Du blir min,» sa Jon.
7. Bruden i fågring för altaret står
i röda gullkläder med utslaget hår.
»Ja håller i dig», sa Jon.
8. De drucko i dagar, de drucko i två,
men inte ville bruden åt sängen gå.
»Sitt uppe», sa Jon.
9. De drucko i dagar, de drucko i tre,
och inte ville bruden åt sängen se.
»Håll ut», sa Jon.
10. Den fjärde dagen åt kvällen led,
men då ville bruden åt sängen sig te.
»Du blir sömnig», sa Jon.
11. Bruden går sig ur brudehus fort,
dess tärnor drog av henne strumpor och skor.
»Du ha tröttna», sa Jon.
12. Bruden hon lade sig i sängen ned,
herr Jon han lade sig vackert bredved.
»God afton», sa Jon.
13. Men hastigt kom bud för herr Lager in:
»Herr Jon han sover hos unga bruden din».
»De lär skvallra», sa Jon.
14. Härav blev herr Lager fast ivrig
i sinn,
så att han båd blekna och rodna på kind.
»Får du ont», sa Jon.
15. Herr Lager språng sig över breddan bord,
att vin, öl och vatten kring golvet for.
»Fålas vackert», sa Jon.
16. I vrede herr Lager han fatta sitt svärd,
och svor han sku hugga herr Jon strax ihjäl.
»Dä ä rostigt», sa Jon.
17. Herr Jon kasta Lager allt utför en vägg,
att flugor och myggor förgyllte hans skägg.
»Dä va rätt», sa Jon.
18. Han klappa på dörren med fingrarna små:
»Statt upp, min vän, och drag låset ifrå!»
»Hon sover», sa Jon.

19. »Skall jag nödgas bli ute tills dagen blir ljus,
i morgon skall vi gå för konungens hus».
»Må göra», sa Jon.

20. Rätt som dager på himlen blev ljus,
då gingo de bägge för konungens hus.
»God morgon», sa Jon.

21. »Min nådigste konung ödmjukast jag ber
om lov till att lägga en klagan här ner».
»Säg sant», sa Jon.

22. »Den harm, som mig kväl mer än dödspilar sju
är, att herr Jon sovit hos min unga brud»
»Ja gjol et», sa Jon.

23. »Efter I båda hålla henne så kär, så skolen I brotas med två skarpa svärd».
»Ja vinner», sa Jon.

24. Om middag till strids de på platsen månd gå,
i dag tro det gäller man rolig kan stå,
»Slå ifrån dig», sa Jon.

25. Det första slaget, som de slogo te,
då slog herr Jon Lager att han föll på knä.
»Du blir efter», sa Jon.

26. Andra slaget de slogo försann,
då slog herr Jon Lager att blodet ut-rann.
»Torka bort et», sa Jon.

27. Tredje slaget med vrede svår herr Lager slog Jon ett dödeligt sår.
»Det läks väll», sa Jon.

28. Fjärde slaget de slogo till mord,
då slog herr Jon Lager, att han föll till jord.
»Ligg stilla», sa Jon.

29. Herr Lagers brud sade med glädje alltså:
— I varen väl må —
»Jag fröjdas därav, att herr Jon fick rå».
»Du ä min», sa Jon.
— ja vån dä ska kost mej det rödaste gull, du är min, sa Jon —

C.

Kökar. Ur handskriften visbok, dat. 1853.

1. Härr Lager han tijänte på kån-gnens gård,
ij fämtan vickor där till ett år.
— I varen väll mo —
»Tiäna trogett», sa Jon.
— ja vända dett kosta mitt rödaste guld,
Jag fölljer, sa Jon —

2. Han tiänte där ijntett så myckett för lön,
— I varen väl mo —
ty kånknens dätter var honom fast siön.
»Du blir nar[r]jad», sa Jon.

3. När som de dett årett den sista dag såg,
då mände härr Lager bli kånknens måg.
»Dett var roligt», sa Jon.

4. De ledde den bruden åt kyrkgården fram.
På hånne gapade båd stora och små.
»Tyck ni om na», sa Jon.

5. Och bruden hon går sig i kyrkgården fram,
dess fægrijng berömde både stora och små, både qvinna och man.
»Du blir min», sa Jon.

6. Bruden hon i fåringen för vall
 tornet stod,
 med röda guldkläder och utslagett hår.
 »Ja håll af dig», sa Jon.

7. De druko ij dagar, de druko ij två,
 men ijntet ville bruden åt sängen gå.
 »Hålt ut», sa Jon.

8. Den fijärde dag när som dett åt
 qväller led,
 då ville bruden åt sängen se.
 »Blir du sömnig», sa Jon.

9. Och bruden hon gånger sig ij
 brudstugan fort,
 dess tärnor drogo af både strumpor och
 skor.
 »Du är trötter», sa Jon.

10. Och bruden hon lad sig i sängen
 allt ned,
 och Jon lade sig så vackert brevvijsd.
 »God afton», sa Jon.

11. Men hastigt kom budskap för
 härr Lager ijn:
 »Jon ligger och såfver hos bruden din».
 »De ha skvaldratt», sa Jon.

12. Här af blef härr Lager fast ijfrig
 ij sin,
 att han båd bleknade och röna på kin.
 »Har du ont», sa Jon.

13. Härr Lager sprungo sig öfver
 bredan bord,
 att vin, öl, potälljer [över] gälvet for.
 »Färdas vakert», sa Jon.

14. I vrede härr Lager han fattatt
 sitt svärd,
 och svor han skull hugga Jon genast
 iäl.
 »Dätt är rostigt», sa Jon.

15. Jon kasta härr Lager allt ut mot
 en vägg,

att flögor och mygor förgylde hans skäg.
 »Dett var rätt», sa Jon.

16. Han klapade på dören med fin-
 grena små:
 »I statt upp, siöna jungfru, tag låsett
 ifrån!»
 »Hon sofver» sa Jon.

17. »Skall jag nu bli uti till dager
 blef jus.
 — I varen väl me —
 i morgon skall jag gå inför kångnens
 hus».
 »Må iöra», sa Jon.
 »Jag fölljer», sa Jon.

18. Och rätt som dän dagen på hem-
 len blef jus,
 så jengo de bägge ijn för kångnens hus.
 »God morgån», sa Jon.

19. »Min nådige kånung, ödmjukast
 jag ber
 om låf att få lägga en klagan här ned».
 »Säg sannijng», sa Jon.

20. »Den harm som qvåls mer än
 döspilar sju
 att Jon har sofvett när min unga brud».
 »Jag iorde så», sa Jon.

21. »Äfter som ni båda håller hånne
 tjär,
 så skole ni bråtas med två skarpa svärd».
 »Ja vinner», sa Jon.

22. Om mijdag till strid på platsen
 månd gå.
 I dag tro dett gäller att manlijgen stå.
 »Slå från dig», sa Jon.

23. Det första slagett, som de slogo
 te,
 då slog Jon härr Lager att han föll på
 knä,
 »Du blir äfter», sa Jon.

24. Dett andra slaget de slogo för san,
då slog Jon härr Lager, att blodett dett
ran.

»Tork af dig», sa Jon.

25. Det tredjeslagett med vrede försan,
herr Jon slog Lager ett fast dödeligt sår.
»Det lex», sa Jon.

26. Men det fiärde slagett de slogo
till mord,

då slog Jon härr Lager att han föll till
jord.

»Li[gg stilla]¹», sa Jon.

27. »Härr Lagers brud hon sade med
gamman alltså:

»Mig lyster förijgdas att Jon an fik rå».
»Du är min», sa Jon.

— ja vända dett kosta mitt rödaste guld,
jag fölljer, sa Jon —

D. (str. enl. A: 1, 3, 10, 9, 11, 12, 14, 15,
17, 20—25, 27, 28, 29^a 30^{a, b}). Pargas. Uppt.
Karl Ekman 1892.

E. (1, 3, 10, 9, 11, 12, 15, 17, 20—25, 27, OTRYCKTA
28, 29¹ 30^{a, b}). Pargas, Granvik. Uppt. R. TEXTER.
J. Sjöblom 1887.

Översikt.

Avvikelser i D, E enligt A.

1^a Tjän troget D, E.

3^a N. som han årets sista d. s. D, E—3^a D.
väntade han bliva k. m. D, E—3^a Du far
vilse D, E.

9^a Ändå ville int b. åt s. g. D; Ändå ville
b. åt s. ej gå E—9^a Blir du trötter D, E.

10^a enligt 9^a—10^a Håll dig rasker D, E.

11¹ upprepn. av 10¹—11¹ Men då börja. . .
D, E.

12¹ Bruden hon satt sig på brudstolar två
D, E—12¹ Herr Jon klär av henne. . . D,
E—12¹ Sitt stilla D, E.

14¹ i brudsängen ned D—14^a Herr J. h.
la sig så v. b. D.

15¹ Hastigt kom budet för herr Lager in
D, E—15^a Herr J. han s. när b. d. D, E—15^a
De lär skvallra D, E.

17¹ H. L. utöver bordet han språng D,
E—17^a Allt ölet och maten i golvet sång
D, E—17^a De blir skarpt D, E.

20¹ Herr Lager han k. [på dörren] D,
E—20^a Statt upp, min vän lilla. . . D, E.

21¹ S. j. nödgas s. ute D, E—21^a gå [upp]
D; [gånga upp] E—21^a Jag kommer med
D, E.

22¹ Om morgonen bitti när dagen blev
ljus D, E—22^a Så gångar herr Lager. . .
D, E.

23^a Säg sant D, E.

24¹ Ett är det m. kväl m. ä. d. sju D,
E—24^a Herr J. h. s. hos. . . D, E—24^a Ja,
de gjord jag D, E.

25¹ Nå, efter ni har henne bägge så kär
D, E—25^a Så bär det till att. . . D, E.

27¹ [Det] s. [som] D, E—27^a så att blo-
det rann D, E—27^a Tork bort de D, E.

28¹ [Det] D, E; slogo ihop D, E — 28^a Så
slog herr Lager Jon ett dödeligt sår D, E —
28^a De läks väl D, E.

29¹ Tredje s. de slogo ihop D, E.

30^a damp till jord E.

*O m k v.*¹ saknas i D, E — *O m k v.*^a Jag
vänder det skall k. m. det r. guld D, E.

¹ Handskriften söndrig på detta ställe.